

— Tudom én azt jól. Csak úgy mondtam . . . A kis lányom beteg. Azt mondta, hogy meggyógyul ha egy pár szép papucset viszek neki haza. Éppen ilyet akart a lelkem. Kék selyemből valót, aranyos virágút, piros sarkút.

Ezzel elfordult a szegény ember. Szeméből kicsordult a könny és végigpergett napégette arcán. Szemére húzta kalapját s továbbment. Kormányos uram egy darabig csak nézte. Majd gondolt egyet s utána futott. Megfogta a szegény ember szűrének lelógó ujját.

— Hé, földi! — szólt szelíd hangon. — Hát tudja, ha így áll a dolog, hát Isten neki! Vigye el azt a papucset!

b) Az olvasmány által keltett élmény megbeszélése.

c) Az olvasmány gondolatsoportonkénti olvasása és tárgyalása. Szómagyarázat.

Kormányos Péter, a híres szegedi csizmadia.

A királyné lányának készített papucs szépsége.

Szaporodnak a bámeszkodók a kirakat előtt.

Odavetődött a szegény ember.

Nem szegény embernek való ez!

Vigyé el azt a papucset!

d) Az egész olvasmány elolvastatása. Tartalmának összefüggő elmondatása.

e) Elmélyítés. Miért adta oda ingyen a csizmadia azt a gyönyörű papucset a szegény embernek, ha a királykisasszonynak szánta? Mit kapott érte? A jócselekedet olyan lelki örömet kelt, ami nagyobb kincs minden földi drágaságnál!

III. Összefoglalás. Az olvasmányról való megbeszélés összefoglalása. Az alapgondolat leiratása a füzetbe.

1940. november 2. hete.

Olvasmánytárgyalás.

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Mese a sóról. Népmese.

Nevelési cél: A népmese sajátosságainak felismertetése.

I. *Előkészítés.* a) Számonkérés. Az előző órán tanultak felújítása.

b) *Célkitűzés.* Szeretitek-e a mesét? Felolvasok most nektek egy mesét, de ez igazi mese lesz, mert a nép köréből való, nem ismerjük ki az írója. Hogy nevezzük az ilyen mesét?

II. *Tárgyalás.* a) Az olvasmány bemutatása.

Mese a sóról.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy öreg király. Volt ennek a királynak három gyönyörű leánya és három országa. Egyszer ez a király próbára akarta tenni leányait, hogy melyik szereti őt legjobban. Magához hívatta hát őket.

— Édes leányaim, — szólt hozzájuk — három országom közül a legszebbik azé lesz, aki közületek a legjobban szeret engem!

Azután a legnagyobbikhoz fordult:

— Felej nekem, édes leányom, hogyan szeretsz te engem?

— Mint a galamb a tiszta búzát — felelte a leány.

— Hát te, édes leányom? — kérdezte a középsőt.

— Én meg úgy szeretem édesapámat, mint forró nyárban a hús szellőt.

— No, most tőled kérdek: — fordult a legkisebbikhez — hát te hogyan szeretsz engem?

— Akáresak az emberek a sót! — felelte a legkisebb királykisasszony.

— Mit beszélsz, te haszontalan! — förmedt rá a király. — Hát csúfot üzöl belőlem! Takarodjál tüstént a házamból, de még az országomból is! Nem akarlak többé látni!

Világgá ment hát a kicsi királykisasszony. Amint ment, mendegélt, egy rengeteg erdőbe jutott. Egy öreg fának az odvában készített magának szállást. Onnan járogatott ki az erdőbe eprészni, málnát mogyorót szedni. Az erdei gyümölcs volt mindennapi eledele. Így éldegélt magában.

Arra vetődött egyszer egy királyfi. Észrevette, hogy valami mozog a málnabokrok között. A királykisasszony ekkor nagy ijedten beszaladt az odúba.

A királyfi utána szaladt és bekiáltott:

— Ki van az odúban?

A királykisasszony félelmében úgy reszketett, mint a nyárfalevél. Egy szó nem sok, annyit sem tudott mondani.

— Hé, ki vagy? Ember-e vagy ördög? Ha ember gyere ki! Ha ördög: menj a pokol fenekére!

A királykisasszony most mégjobban megrémült.

Harmadszor is bekiáltott a királyfi:

— Hé, ki vagy? Szólj, mert különben a halál fia vagy!

Erre aztán nagyremülten kibujt a királykisasszony a favából. Rongyos, piszkos volt a ruhája. Szégyelte magát nagyon ebben az öltözetben. Keserves könnyhullatások közt mondta el a királyfinak, hogy kicsoda s miésoda ő. De azért akármilyen rongyos és piszkos volt is a ruhája, az arca annál szebb és kellemetesebb volt. Nagyon megtetszett a királyfinak. Megfogta gyöngéden a kezét és feleségül kérte. Azután hazavezette. Felöltöztette drága aranyos, gyémántos ruhába. Nemsokára meg is tartották a lakodalmat.

Telt múlt az idő. A királyfiból király lett. Így szólt egyszer a feleségéhez:

— No, édes feleségem, mikor először megláttalak, nem igen kérdeztem: miért is kergetett el az apád? Most hát mond meg nekem a tiszta igazságot!

— Édes, jó uram, most sem mondhatok mást, mint akkor. Édesapám azt kérdezte egyszer tőlem: hogyan szeretem őt? Én azt feleltem, úgy, mint az emberek a sót.

— No, akkor majd hozzád fordítom én megint az édesapád szívét! — szólt a király.

Azzal mindjárt levelet írt az öreg királynak, melyben meghívta őt ebédre. El is ment a levél s nemsokára megérkezett az öreg király hatlovas hintón.

Ebédhez ültek. Az inasok finomabbnál-finomabb ételeket táltak fel. De az öreg király a levesből alig evett egy-két kanállal. Hozták a pecsényét. De azt is csak éppen hogy megízlelte.

— Hallod-e öcsém, — szólt végül — miféle szakácsod van neked, hogy sótlanul hagyja az ételt?

— Megsózza az máskor mindig, néha még el is sózza. De én azt hallottam hogy felséges bátyámuram nem szereti a sót. Megparancsoltam hát szakácsomnak, hogy felséged számára külön süssenek, főzzenek és ne sózzák meg az ételeket!

— No, öcsém, ezt ugyancsak rosszul tetted, mert én bizony nagyon szeretem a sót! Kitől hallottad azt, hogy nem szeretem?

— Bizony, én éppen a kigyelmed leányától hallottam.

Abban a szempillantásban nyílik az ajtó s belép rajta a királyné, az öreg király legkisebb leánya.

Hej, de megörült az öreg király! Szívából megbánta ő már régen, hogy akkor elkergette a legkisebbik leányát. Kerestette is mindjárt mindenfelé, de hiába. Bezzeg most örömeben neki adta legszebbik országát! A fiatal király lett ezentúl ennek a szép országnak is a királya.

Ezután, boldogan éltek. Talán még ma is élnek, ha meg nem haltak.

b) Az olvasmány révén keltett élmény megbeszélése.

c) További tárgyalása, mint az olvasmánytárgyalásnál.

d) A népmese jellegzetességeinek megbeszélése. A népmese nem mondja meg pontosan hol, melyik országban élt a király, hogy nevezték, hogy hívták leányait, de az időt sem mondja meg, mikor történt mindez? Jellemző a mesére a hármas szám is. A királynak 3 lánya volt, egy esztendő 3 napig tart, 3 próbát kell végeznie a hősnek, hogy megkapja jutalmát. A népmesét a nép a maga gyönyörködtetésére mondja, bár maga sem hisz benne. A népmese mindig igazságos: a jó elveszi méltó jutalmát, a gonosz megbűnhődik, a lelketlen gazdag póruljár, az igaz szegény megkapja méltó jutalmát.

III. Összefoglalás. A mese alap gondolatának megállapítása és leírása. A népmese sajátosságainak összefoglalása.